

Sayın Meclis Başkanım, Kıymetli Divan, Değerli Meclis üyelerimiz, Kıymetli basın mensupları,

Hepinizi Şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Ankara Sanayi Odamızın 2024 yılı son Meclis toplantısına hepiniz hoş geldiniz.

Konuşmama, dün akşam açıklanan 2025 yılı asgari ücretinin ülkemize hayırlı olmasını dileyerek başlamak istiyorum.

2025 yılının enflasyonla mücadelede başarıya ulaşılarak, toplumun tüm kesimlerinin refahının artacağı bir yıl olmasını temenni ederim.

Öncelikle sizlere her zaman olduğu gibi hem küresel hem de ülkemizdeki ekonomik gelişmelerden genel bir değerlendirme yapacağım. Ardından da nasıl bir yılı geride bıraktığımızı ve 2025'ten beklentilerimizi aktaracağım. Son olarak da 2024 yılında gerçekleştirdiğimiz başlıca faaliyetlerden söz ettikten sonra 2025 yılı bütçemizin genel çerçevesini hakkında bilgi vereceğim.

Değerli meclis üyeleri,

Küresel bazda risk algısının yüksek olduğu bir yılı geride bırakırken, mevcut göstergeler ve beklentiler bu risklerin 2025 yılında da devam edeceğine işaret ediyor.

Gelişmiş ekonomiler artan borç yükü, yaşlanan nüfus ile yetersiz ve eskimiş altyapı gibi uzun vadeli yapısal zorluklarla karşı karşıya... Bu sorunlara çözüm için yapılan politika tercihleri, bu ekonomilerdeki uzun vadeli büyüme hızını belirleyecektir.

Diğer taraftan Amerika'da yeniden seçilen Trump'ın uygulamaya koymayı planladığı tarife ve gümrük vergileri, ekonomik entegrasyonu tersine çevirecek, yeni şoklara karşı korunmayı ve küresel zorluklarla mücadele etmek için iş birliğini zayıflatacaktır.

Küresel ekonomilerde; korumacı politikalar, ticaret yollarında ve tedarik zincirlerinde tıkanıklıklar, küresel borç yükünün artması, karbondan arındırma etkileri büyümeyi yavaşlatacaktır.

OECD'nin Aralık ayında yayımladığı Ekonomik Görünüm Raporu'nda küresel ekonomik büyümenin bu yıl yüzde 3.2, 2025 ve 2026'da yüzde 3.3 olacağı tahmin ediliyor.

Yine aynı raporda, Euro bölgesinin üç büyük ekonomisi Almanya, Fransa ve İtalya için 2025 yılı büyüme tahminleri de düşürüldü. Ekonomik çıktının yaklaşık %57'sine karşılık gelen 3 ekonominin de durgunluktan toparlanması zaman alacak ifadesi kullanıldı. ABD ve Çin ekonomisinin büyüme beklentileri de aşağı yönlü revize edildi.

Muhtemelen şiddetlenecek küresel ticaret savaşları, ithal girdi ve üretim maliyetlerini artıracaktır. Tarife artışlarının etkilediği ürünlerin ve sektörlerin kapsamının genişlemesi halinde, ülkemizin dış ticaret göstergelerinin korozyona uğraması olasılık dâhilindedir.

Değerli meclis üyeleri,

Ülkemiz 2025 yılına zorlu koşullar içerisinde girmektedir. Küresel gerilimler başta olmak üzere, olumsuz konjonktürel etki, yüksek enflasyon, dış ticaret açıkları ve yüksek faizin başı çektiği yapısal problemlerle karşı karşıyayız.

2024 yılını geride bırakırken enflasyon en önemli sorunumuz olmaya devam ediyor ve ne yazık ki arzu edilen hızda bir düşüş göremiyoruz. Kasım ayı Merkez Bankası fiyat gelişmeleri raporunda tüketici enflasyonu ana eğiliminde yataya yakın seyir izlediği vurgusu enflasyonda belirgin bir iyileşmenin olmadığını teyit etmektedir.

2024'ün üçüncü çeyreğinde ekonomimiz yüzde 2,1 büyürken, üst üste iki çeyrek daralma yaşadık. Sanayi sektörü ise son iki çeyrekte ortalama %2 daralarak, diğer sektörlerden negatif ayrıştı.

Dezenflasyonist süreç, sektörler arasında farklılaşmaya neden olurken, sanayi sektörü üzerinde baskı artmaya devam ediyor. Sanayi tarafında iki çeyrek üst üste yaşanan daralma, enflasyonla mücadelede büyük bedelin sanayi tarafına yüklendiğini gösteriyor.

İnşaat yatırımları hızlanırken, makine yatırımlarında daralma sürüyor. Enflasyonla mücadelede sıkılaştırıcı politikaların en önemli etkisi makine ve teçhizat yatırımlarında görülüyor. 2019'dan bu yana ilk kez iki çeyrek üst üste daralmaya işaret eden makine ve teçhizat yatırımları, 3. çeyrekte %8,6 azaldı. Bu düşüş önümüzdeki dönemde büyümeyi zayıflatacak bir gelişmedir.

Son dönemde, en önemli dış pazarlarımızda devam eden durgunluk ihracat artış potansiyelimizi sınırlandırırken, iç piyasadaki talep de zayıflamaya devam ediyor. Bu

durum finansmandaki sıkılaşma ile birleşince, sanayi üretiminde daralma ve ihracat büyümesinde yavaşlama yaşıyoruz.

Nitekim, sanayi üretim endeksi yıllık bazda altı aydır geriliyor. Son üç yılda mal ve hizmet tüketimi reel olarak %62 artarken sanayi üretimde büyüme ise neredeyse sıfır. İmalat PMI endeksi sekiz aydır 50 eşik değerinin altında gerçekteşiyor. Ekim'de olduğu gibi Kasım ayında da yeni siparişler takip edilen on sektörden dokuzunda yavaşladı. Yıllık sanayi cirosu ise Ekim ayında enflasyonun %37,2 altında kaldı.

Yılın ilk 11 ayına ait dış ticaret verileri de üretimde yaşadığımız zorlukları yansıtıyor. TÜİK rakamlarına göre Ocak-Kasım döneminde ihracat, bir önceki yıla göre %2,5 artarken, ithalat ise %6,4 azaldı.

Ocak-Kasım döneminde dış ticaret açığı 27 milyar dolar civarında gerçekteşti. Dış ticaret hacmi %2,7'ye yakın azalırken, dış ticaret açığımız geriledi. Bu gerileme, büyük ölçüde ithalattaki azalmadan kaynaklandı.

Yılın ilk 10 ayında yaklaşık 3,3 milyar dolara yakın cari açık verirken, son beş aydır da fazla veriyoruz ve Ekim ayında cari dengemiz 1,9 milyar dolar oldu. Cari açıktaki iyileşme ithalatımızdaki düşüşten kaynaklanıyor. Dezenflasyonist süreç devam ederken, cari işlemler açığının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın %1 seviyesine yaklaşması önemli gelişme lakin sanayi üretimindeki durgunluğun payını göz önüne almak gerekiyor.

Değerli Sanayici Yol Arkadaşlarım,

Hepimiz için zor geçen bir yılı geride bırakıyoruz. Yaşadığımız zorlukların yeni yılda geride kalmasını diliyorum. 2025'i, ülkemizin makro istikrara yelken açacağı bir dönemin başlangıcı olacak kritik bir yıl olarak değerlendiriyorum. Ancak önümüzde yine zorlu bir dönem var. Özellikle de yılın ilk yarısı hiç kolay geçmeyecek, ancak ikinci yarıdan itibaren ekonomik dengelenme sürecinin başlayacağı umudunu taşıyorum.

Enflasyonla mücadele uzun ve zorlu bir süreç, bunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Yeter ki rasyonel politikalar taviz verilmeden uygulanmaya devam etsin. Bu noktada ekonomi yönetimimize güvenimizin tam olduğunu, altını kalın çizgilerle çizerek vurgulamak istiyorum.

Merkez Bankası'nın hedef enflasyona yakınsamasıyla başlayacak olan faiz indirim döngüsü, makroekonomide istikrarın sağlanması yönünde önemli bir adım olacak. Ancak buradan bir kez daha vurgulamak istiyorum ki, enflasyonla mücadelede para politikasının yanında maliye politikasının desteği de daha güçlü olmalıdır. Kamuda tasarrufun genişlediği, etkin olmayan harcamaların azaltıldığı bir maliye politikası kamuoyunda enflasyonla mücadeleye olan inancı kuvvetlendirecektir. Bu durum da hem enflasyonun hem de faizlerin düşüşünü hızlandıracaktır.

Bu bağlamda 2025 hem umut hem de dikkat yılıdır demek yerinde olacaktır.

Evet, zor geçeceğini bildiğimiz ama umudumuzu da koruduğumuz bir yıla giriyoruz. 2025'te sanayimizin üretim, istihdam ve ihracat potansiyelini koruyabilmesi için acil atılması gereken adımlar var. Bunların başında da likiditeye ulaşmakta yaşadığımız sorunların çözümü geliyor. Başta KOBİ'lerimiz olmak üzere reel kesime yönelik uygun faizli kredi mekanizmalarının ivedi bir şekilde devreye alınması, üretimin devamlılığı, yani ayakta kalabilmemiz için şarttır. Hükümetimizin, biz sanayicilerin bu acil beklentisine kayıtsız kalmayacağına ve ülkemizin üretim, istihdam ve ihracat potansiyelini korumak adına gerekli adımları atacağına inanıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Dünya hızla değişiyor, dönüşüyor ve biz buna mutlaka uyum sağlamak zorundayız. Yeni yıla girerken ülkemizin, dijitalleşmeye, iklim değişikliğine, küresel değişimlere hızlı bir şekilde adapte olması gerekiyor. Değişimi ıskalarsak geri dönüşü yok.

Bu çerçevede Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na geçiş dönemi 1 Ekim 2023'te başladı ve mali yükümlülüklerin doğacağı asıl uygulama 1 Ocak 2026'da aşamalı olarak yürürlüğe girecek. Yani sadece 1 yılımız kaldı.

2025 biz sanayiciler için bu dönüşüme uyum sağlama noktasında da çok kritik bir yıl olacak. Devlet, özel sektör ve tüm kurum ve kuruluşlarımızla ortak akılla hareket edip, hızla yol almalıyız.